www.foaia.hu | foaia@foaia.hu | www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR.10

Vineri,
6
MARTIE
2020

9 771418 834006 20010

Mărțișor cultural românesc la Chitighaz, cu invitați din Maramureș
(Pagina 3)

Concurs de ortografie românească „Gheorghe Martin”
(Pagina 7)

Pelerinajul copiilor din Micherechi la mănăstiri din România
(Pagina 9)

Calendar ortodox

9 martie, luni, †) Sf. 40 de Mc. din Sevastia; Sf. Mc. Urpasian (Dezlegare la ulei și vin)
10 martie, marți, Sf. Mc. Codrat, Ciprian și Dionisie
11 martie, miercuri, Sf. Ier. Sofronie, Patr. Ierusalimului; Sf. Mc. Trofin și Talul Sf. Sfintit Mc.Pionie (Post)
12 martie, joi, Sf. Cuv. Teofan Mărt.; Sf. Grigorie Dialogul, Ep. Romei; Sf. Simeon Noul Teolog
13 martie, vineri, Aducerea moaștelor Sf. Ier. Nichifor, Patr. Constantinopolului; Sf. Mc. Hristina din Persia (Post)
14 martie, sâmbătă, Sf. Cuv. Benedict din Nursia; Sf. Mc. Alexandru din Pidna (Sâmbăta a II-a din Post – Pomenirea morților)
15 martie, duminică, Sf. Mc. Agapie, Plisie și Tirmolau . Duminica a II-a din Post (a Sf. Grigorie Palama; Vindecarea slăbănogului din Capernaum)

Omul săptămânii

Miron Cristea

Pe 6 martie se împlinesc 81 de ani de la moartea, în 1939, a primului Patriarh al României, *Miron Cristea*, cel care a militat cu înflăcărare pentru realizarea Marii Uniri a tuturor românilor de la 1 decembrie 1918 și cel care a devenit, mai apoi, timp de un an, prim-ministru al României.

Miron Cristea, pe numele de mirean Elie Cristea, s-a născut la 18 iulie 1868, la Topliță, județul Harghita, părinții săi fiind țărani simpli. A fost botezat două zile mai târziu, de Sfântul Prooroc Ilie, naș fiindu-i Ioan Herța, un cioban din Săliștea Sibiului. Urarea de botez a acestuia a fost: „Să crească mare, să fie sănătos și popă să se facă!".

În perioada 1879–1883 a absolvit Gimnaziul săsesc din Bistrița, iar între anii 1883–1887 a frecventat Gimnaziul grăniceresc din Năsăud. În anul 1887 a fost admis la Institutul teologic din Sibiu, pe care l-a absolvit în anul 1890. În 1891 a trimis o cerere Consistoriului arhidiecezan din Sibiu, prin care solicita o bursă la Universitatea din Cernăuți. A primit aprobarea, însă pentru a studia la Universitatea din Budapesta. A fost admis, așadar, la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta, unde obține doctoratul cu o teză despre „Viața și opera lui Eminescu", în anul 1895. În aceeași perioadă a publicat articole virulente la adresa șovinismului maghiar, apărând drepturile românilor, o atitudine manifestată dealtfel și în cadrul Societății studențești „Petru Maior" din Budapesta.

La 7 iunie 1919 a devenit membru de onoare al Academiei Române, iar la 18 decembrie 1919 a fost ales mitropolit primat al României întregite. În perioada următoare, sub conducerea sa s-a realizat unificarea bisericească din noul stat român unitar și s-au pus bazele organizării Bisericii ortodoxe ca Patriarhie. La 4 februarie 1925 devine primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Poza săptămânii

Prietenii vechi și noi între români din (de la stânga la dreapta) Chitighaz, Jula, Micherechi, Aletea, Jula, Aletea

Pe copertă: Hora „Mărțișorului" la românii din Chitighaz / Foto: Eva Șimon

La AȚRU se va alege un nou șef de oficiu

Președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, *Gheorghe Cozma*, a convocat următoarea ședință a Adunării Generale a AȚRU pe ziua de joi, 5 martie (după încheierea ediției noastre).

Pe ordinea de zi a acestei ședințe au figurat următoarele puncte: 1. Informare despre cele întâmplate între cele două ședințe; 2. Aprobarea bugetului pe anul 2020 al AȚRU și instituțiilor subordonate; 3. Dezbaterea proiectelor pentru ocuparea postului de Șef de Oficiu; 4. Deliberarea salariului președintelui respectiv al vicepreședinților AȚRU; 5. Deliberarea onorariilor; 6. Raport privind îndeplinirea declarațiilor de avere ale deputaților Adunării Generale a AȚRU; 7. Stabilirea perioadei de înscriere în unitățile de învățământ preșcolare, pentru anul educațional 2020/2021; 8. Aprobarea planului de achiziții al AȚRU pe anul 2020; 9. Diverse.

Cu detalii despre cele discutate la ședință vom reveni în numărul următor. **E.Ș.**

Simpozionul educațional de la Bătania s-a amânat din cauza coronavirusului

„Cu părere de rău vă anunțăm că, din motive independente de voința noastră, Simpozionul programat pe data de 28 februarie 2020 se va amâna pentru o altă dată care va fi anunțată ulterior. Ne cerem scuze pentru eventualele neplăceri create", ne-a informat prin email doamna *Iulia Olteanu*, directoarea Școlii Generale și Grădiniței Române „Lucian Magdu" din Bătania. Instituția avea în plan, așa cum am informat și noi într-un număr anterior, să organizeze cea de-a IV-a ediție a Simpozionului „Drumuri noi", care ar fi avut ca temă: „Drumuri noi în metodele educației", prin prezentarea unor comunicări despre metodele educației actuale, strategiile moderne de eficientizarea învățării, etc. La întâlnire, pe lângă cadre didactice de la toate școlile și grădinițele din Ungaria în care se predă limba română, au fost invitați să participe și profesori de la universitățile din România, care au anunțat că nu vor mai putea participa la simpozion din cauza restricțiilor aduse contra răspândirii coronavirusului, apărut recent și în România. **A.B.**

Slujire inter-ortodoxă la Budapesta, în Duminica Ortodoxiei

Continuând o tradiție inițiată în Budapesta de mai mulți ani, aceea a slujirii inter-ortodoxe, PS Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria împreună cu un sobor de preoți și diaconi reprezentând celelalte jurisdicții ortodoxe din Ungaria, va săvârși Sfânta Liturghie Arhierească, în Duminica Ortodoxiei din acest an, pe 8 martie, în Biserica Ortodoxă Bulgară. Sfânta Liturghie Arhierească va începe la ora 10.00.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Mărțișor cultural românesc la Chitighaz, cu invitați din Maramureș

„An de an, de 1 Martie, ne recăpătăm speranța, optimismul, credința în mai bine și sporul în toate. Semnificația mărțișorului a rămas aceeași de-a lungul timpului: este simbolul primăverii, al revenirii la viață”, a spus *Erica Borbély*, directoarea *şcolii* românești *şi* președinta Autoguvernării Românești din Chitighaz *în deschiderea manifestării culturale din ziua de 2 martie, de la Casa de Cultură din satul Chitighaz*. *„Aşa cum şnurul mărţişorului este împletit din două fire, două culori, roşul şi albul, aşa să împletim şi noi cu această ocazie prietenia dintre românii din Ungaria şi românii din Ţara Mamă”*, a îndemnat doamna Borbely publicul care a umplut până la refuz sala mare a Casei de Cultură, răspunzând pozitiv la invitația Consulatului General al României la Jula și Autoguvernării Românești din Chitighaz, organizatorii manifestării „Mărțișor cultural românesc”. Inițiatorul evenimentului a fost *Florin Vasiloni*, consul general al României la Jula, care în fiecare an, la început de martie, organizează această manifestare, care de obicei s-a ținut la Jula, până anul trecut când a avut loc la românii din Aletea, iar anul acesta la românii din Chitighaz.

A luat apoi cuvântul primărița *Emese Tripon Rákóczi*, care a salutat publicul și oaspeții sosiți din diferite părți ale României (de această dată cei mai mulți sosind din Maramureș) atât în limba maghiară cât și în cea română. Despre tradiția străveche a mărțișorului *şi despre includerea lui printr-un dosar trans-național în patrimoniul UNESCO* a vorbit apoi pe scurt doamna *dr. Natalia Lazăr*, de la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia-Mare, care a prezentat și expoziția etnografică, reprezentativă pentru Maramureșul istoric, expusă cu această ocazie în Casa de Cultură din Chitighaz.

Preotul *Florin Olteanu* a transmis în continuare un mesaj al *PS Episcop Siluan*, care ne-a reamintit că „ziua de 1 martie din acest an coincide și cu prima zi din Postul cel Mare al Sfintelor Paști, care este numit în mod simbolic *primăvara duhovnicească a sufletelor noastre* și ne pregătește pe toți, prin anumite rânduieli bisericești specifice și tradiționale, pentru a putea înțelege mai bine și a aprecia mai mult sărbătoarea Sfintelor Paști și Darul Învierii din morți și al vieții celei veșnice, pe care Bunul Dumnezeu, prin Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ni l-a făcut nouă, creștinilor dreptmăritori și tuturor oamenilor, dar mai ales celor care cred în Hristos Domnul și Îl urmează cu multă încredere, pe calea acestei vieți!”

Manifestarea a continuat cu un program cultural oferit de copii și tineri din Chitighaz: poezii și cântece oferite de elevii școlii românești, dansuri populare locale interpretate de Ansamblul „Kalaris” și cântece românești intrepretate de artistul local *Gheorghe Gros*. Ansamblul studențesc „Nord” din Baia Mare a prezentat cântece și dansuri românești specifice Maramureșului.

În încheierea programului, ansamblul şi orchestra de pe scenă au coborât în public invitând pe toată lumea la o horă românească, după care băieţii din Maramureş au dăruit tuturor doamnelor mărţişoare tradiţionale, confecţionate manual de către artişti locali din Baia Mare. Manifestarea s-a încheiat cu o mică recepție.

(Continuare în pagina a 5-a)

Servicii speciale de evanghelizare la Biserica Baptistă din Micherechi

Prin voia Dumnezeului Celui Preaînalt, Biserica creștină Baptistă din Micherechi a avut harul de a organiza în perioada 21–23 februarie a acestui an servicii speciale de evanghelizare. Cu acest prilej, pe lângă membrii bisericii locale, pastorul *Petrică Crețu* a avut bucuria de a putea saluta și prezenţa consătenilor care s-au unit cu credincioşii bisericii baptiste în rugăciune, laudă şi ascultarea Cuvântului Domnului.

În seara de vineri, în mijlocul bisericii a fost prezent pastorul *Emanuel Bujoreanu*, pastor al Bisericii Baptiste din localitatea Hidișelul de Sus, județul Bihor, care i-a îndemnat pe cei prezenți să se apropie de Dumnezeu prin relatarea istoriei profetului Iona, iar partea de laudă și închinare a fost condusă de formațiile bisericii.

Invitat special pentru vestirea Evangheliei sâmbătă seara a fost pastorul *Dan Suciu* de la Biserica Baptistă din Tinăud. Partea de închinare prin formațiile bisericii a armonizat momentele trăite de credincioșii prezenți în casa de rugăciune și a pregătit inimile ascultătorilor pentru proclamarea Scripturii. Cuvântul proclamat a provocat pe toți cei prezenți să vină la Apa Vie, care aduce alinare sufletului însetat.

Duminică dimineața, după timpul de rugăciune și cel de închinare în care fanfara, copiii și tinerii adunării l-au onorat pe Domnul Dumnezeu prin cântările lor, biserica a avut harul de a asculta Evanghelia vestită de către pastorul *Andy Schoger*, pastor al Bisericii Baptiste din Pești.

În centrul mesajului său a fost rugăciunea învățată de Mântuitorul Isus Hristos, *Rugăciunea Tatăl nostru*. Prin intermediul mesajului său, pastorul a atras atenția asupra importanței acestei rugăciuni în viața fiecărui om. Cei prezenți au fost invitați să își predea viața Tatălui Ceresc pentru că rugăciunea Tatăl nostru are cu adevărat sens, semnificație și utilitate doar dacă Domnul Dumnezeu este cu adevărat Tatăl nostru.

Duminică seara a fost dedicată propovăduirii Evangheliei în limba maghiară. Cuvântul a fost proclamat de pastorul *Imre Hubert*, de la Biserica Baptistă din Pecica. Prin mesajul vestit, cei prezenți au fost invitați să se despartă de haina păcatului și să își dedice viețile în mâinile Domnului Hristos asemeni orbului Bartimeu, care a profitat de faptul că Isus trecea prin cetatea în care se afla el, predându-se Lui.

Cu inimile pline de mulțumire aducem glorie Domnului Dumnezeu pentru aceste servicii speciale de vestire a Evangheliei lui Hristos și ne rugăm ca El să lucreze mântuire în viața cât mai multor oameni din satul Micherechi și din lumea întreagă. Și în dreptul acestei lucrări considerăm că sunt potrivite cele spuse de Apostolul Pavel către Biserica din Efes: *„Iar a Celui ce, prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi,a Lui să fie slava în Biserică și în Hristos Isus, din neam în neam, în vecii vecilor! Amin.” (Efeseni 3:20-21).*

A consemnat **Andrea-Maria Crețu**

(Urmare din pagina a 3-a)

Mărțișor cultural românesc la Chitighaz, cu invitați din Maramureș

La eveniment au participat în jur de 300 de persoane, între care s-au numărat multe oficialități: *Monica Mare*, directorul Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș; *Delia Suiogan* și *Natalia Lazar*, reprezentante ale Universității Tehnice din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia-Mare; *Alina Pădurean*, decan la Universitatea „Aurel Vlaicu" din Arad; *Ligia Mirișan*, directorul Bibliotecii Județene Bihor, *Gheorghe Cozma*, președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, alături de numeroși reprezentanți ai AȚRU, *Margareta Tat*, primarul comunei Micherechi, *Gheorghe Sălăjan*, primarul orașului Aletea, *Maria Gurzău Czeglédi*, directorul Liceului „Nicolae Bălcescu" din Jula și mulți alții.

Manifestarea a fost organizată de Consulatul General al României la Jula, cu sprijinul sprijinul Universității Tehnice din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia-Mare, Facultatea de Litere, respectiv Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, al Universității „Aurel Vlaicu" din Arad, al Primăriei, Autoguvernării Românești, al Școlii Generale și Grădiniței din Chitighaz.

E.Ș.

Lansarea cărții despre medicii din Micherechi la Budapesta

Marți, 10 martie, la Biblioteca de Limbi Străine din Budapesta va avea loc lansarea cărții bilingve „Medici cu rădăcini în Micherechi/Méhkeréki gyökerű gyógyítók", completată cu o relatare despre munca de cercetare în satul Micherechi de către echipa de cercetători care au întocmit studiul de la finalul volumului. Evenimentul organizat pe istoricii și sociologii maghiari (*Bayer Árpád*, *Bodonyi Orsolya*, *Lajkó Gergely* și *Vida Bence*) de la Open History poartă subtitlul „O cercetare neobișnuită într-un sat special". Alături de cercetători vor participa și redactorii cărții, *dr. Vasile Marc*, *Emilia Martin* și *Eva Iova-Șimon* și primarul comunei Micherechi, *Margareta Tat*.

Evenimentul va începe la ora 17.30 și se va ține la Biblioteca de Limbi Străine din Budapesta, str. Molnár nr. 11.

E.Ș.

„Săptămâna elevilor” la Liceul „N. Bălcescu” din Jula

În ultima săptămână a lunii februarie s-a desfășurat în școala noastră „Săptămâna elevilor”. La fel ca în fiecare an, și de această dată am avut parte de un program distractiv și tineresc. În general, de luni până miercuri a fost campania de alegere a directorului-elev.

Din fiecare clasă a participat câte un elev sau elevă: *Virág Sztrein* (10/A), *Gergő Magyar* (10/B), *Izabella Cséffán* (11/A) și *Gergely Gellény* (11/B).

În prima zi a săptămânii ne-am pregătit pentru campanie și în fiecare pauză ne-am adunat pe coridor pentru distracție. Fiecare echipă la câte o masă discuta, mânca și bea, deci era o săptămână „foarte sănătoasă”.

În aceste trei zile am avut ocazie de programe interesante, ca de exemplu: ne jucam pe X-Box arătând talentul nostru de dans, apoi s-au desfășurat concursuri de darts și volei împotriva profesorilor.

Miercuri a avut loc alegerea directorului-elev în sala mare a Centrului Cultural Românesc. Fiecare echipă și-a prezentat filmul de campanie, după care fiecare candidat și-a ținut discursul festiv și și-a prezentat programul.

Atmosfera a fost foarte plăcută și calmă și fără nici o problemă s-a desfășurat votarea. Până la urmă, într-o luptă foarte grea și strânsă, Virág Sztrein, candidatul clasei 10/A, a câștigat titlul de „directorul-elev al Liceului Nicolae Bălcescu” până în anul viitor.

Ziua de joi a însemnat „ziua inversă”, când în locul profesorilor elevii au ținut orele din ziua aceea. Seara a avut loc cel mai așteptat eveniment din toată săptămâna: Balul Elevilor. După înmânarea premiilor pentru concursurile de luni, absolvenții liceului au dansat valsul pe care l-au dansat la Balul Panglicii. Un moment foarte așteptat a fost și în anul acesta, așa cum se întâmplă în fiecare an, alegerea regelui și reginei balului. În anul acesta Izabella Cséffán și *Daniel Zaharia* au devenit câștigătorii votării. Săptămâna am încheiat-o cu „ziua dress-code” însemnând ziua pijamalelor, când fiecare elev a mers la școală cu pijamale.

Săptămâna elevilor a însemnat pentru noi o perioadă foarte frumoasă și memorabilă, când campania a fost nu numai un concurs, ci și o perioadă care ne unește mai bine arătând prietenia și dragostea dintre noi. Aș dori ca timp de un an să avem o atmosferă bună și vom încerca să realizăm programele promise în școala noastră! **Petru Iova**

Concursul național de ortografie „Gheorghe Martin”, la a 9-a ediție

Joi, 27 februarie, Școala Generală Românească din Micherechi a găzduit elevi de la cinci școli românești din Ungaria, la cea de-a 9-a ediție a Concursului Național de Ortografie „Gheorghe Martin”. Din totalul de elevi participanți, o mare parte dintre ei au fost concurenți de la școala-gazdă, dar și elevii cei mai buni la limba română de la școlile din Jula, Bătania, Chitighaz și Aletea.

Startul concursului s-a dat după cuvintele de bun venit ale directorului instituției, *Ana Ruja*, care și-a exprimat bucuria de a celebra în cadrul instituției, prin diferite activități didactice, oamenii de valoare din mica lor comunitate, care au pus în trecut temeliile unor idealuri și valori pe care ei, cei rămași în urma lor, le cinstesc și le transmit mai departe tinerelor generații. Un astfel de om de valoare a fost și *Gheorghe Martin* (1935–2008), cel căruia îi poartă numele acest concurs de ortografie. Profesor de română și istorie la școala din Micherechi, fost inspector școlar ani de-a rândul, domnul Martin a organizat numeroase cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice, a elaborat programe școlare și manuale, îmbunătățind nivelul de predare a limbii române. A slujit ani de-a rândul învățământul românesc din Micherechi și din Ungaria, fiind un model demn de urmat. Ca secretar al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria a organizat diferite tabere și concursuri de limbă și literatură română.

După deschiderea festivă a evenimentului, la care au participat alături de copii și cadrele didactice și alte oficialități din comunitatea românească din Ungaria, elevii au fost invitați să intre în sălile de clasă, pentru a primi subiectele, întocmite pe trei categorii de vârstă: clasele 3–4, 5–6 și 7–8. Timpul de lucru a fost de o oră, iar subiectele au cuprins în prima parte o dictare, iar în partea a doua diverse exerciții de gramatică.

La final, după ce lucrările au fost corectate, primii cei mai buni elevi au fost premiați. Și pentru că participarea la acest concurs dovedește că toți cei 34 de elevi concurenți sunt câștigători, doar prin simplu fapt că au avut curajul să-și pună la încercare cunoștințele de limba română și gramatică, au primit cu toții câte un cadou oferit de către organizatori, cu sprijinul Centrului pentru Învățământ Klebersberg din Jula, administratorul instituției de învățământ.

La eveniment a fost prezent și PS *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, *Florin Vasiloni*, consulul general al României la Jula, *Teleki Szávai Krisztina*, directorul Centrului pentru Învățământ Klebersberg din Jula, *Anamaria Brad*, referent român la Centrul Pedagogic pentru Naționalități din Budapesta, *Margareta Tat*, primarul Micherechiului.

Manifestarea s-a încheiat cu o masă de prânz oferită atât elevilor, cât și celorlalți invitați, cu sprijinul Primăriei din Micherechi. **A.B.**

Rezultatele concursului:

Clasele 3–4:
Locul I: *Alexandra Albert*, Bătania
Locul II: *Darius Puha*, Micherechi
Locul III: *Simon Olteanu*, Bătania și *Alexandra Boldog*, Micherechi.

Clasele 5–6
Locul I: *Mara Stăvaru*, Jula,
Locul II: *Cristian Traistă*, Jula
Locul III: *Marco Bihari* și *Agnes Puha*, Micherechi și eleva *Aida Stan* din Bătania

Clasele 7–8
Locul I: *Andreea Albert*, Bătania,
Locul II: *Lior Cazac Itai*, Bătania și *Cristina Iuhas*, Jula
Locul III: *Ana Gurzău*, Micherechi.

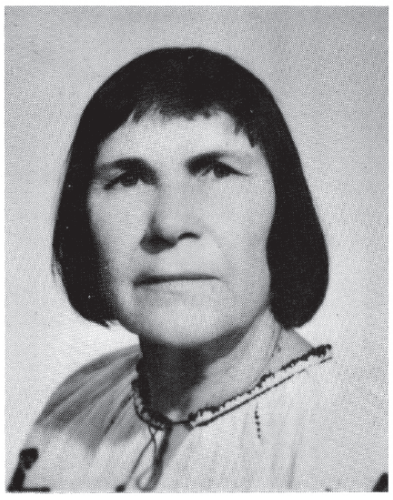
A mai fost oferit un premiu în cărți, din partea Episcopiei, acordat elevei Stan Aida din Bătania, iar doamna prof. *Maria Martin Puskar*, una din cele două fiice ale fostului profesor Gheorghe Martin, a oferit un premiu în bani trimis de văduva *Maria Martin*, pentru cel mai bun elev din Micherechi participant la acest concurs și care i-a revenit în acest an elevului *Darius Puha*.

Curiozități din cărți și ziare de altădată

Trei pictori români din Jula, la Baia Mare, în 1983

Pe 27 mai, 1983, la Muzeul de Artă din Baia Mare a fost organizată o expoziție de pictură contemporană, dedicată lucrărilor artiștilor plastici din Jula. Evenimentul fusese precedat de o expoziție a băimărenilor la Jula, în Sala Dürer, în august 1982. În catalogul bilingv al expoziției din Baia Mare se regăsesc și numele a trei pictori români din Jula, cu câte o fotografie însoțită de un text reprezentativ și de ilustrațiile câtorva lucrări expuse: Gheorghe Cohan, Rozalia Costa și Ștefan Oroian.

Mihaela Bucin

KOSZTA ROZÁLIA

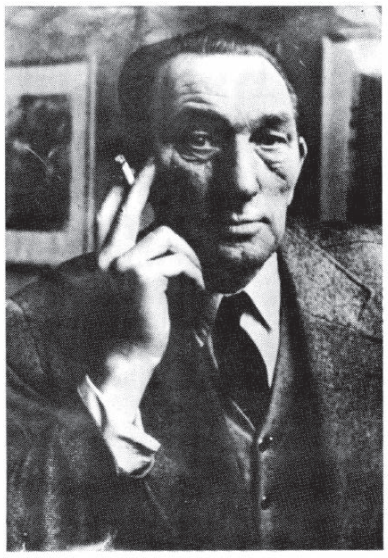
S-a născut în anul 1925. Școala superioară de arte plastice a absolvit-o la Leningrad. E membră a Fondului artiștilor plastici și meșteșugărești ai R.P. Ungare. A întreprins călătorii de studii in Uniunea Sovietică, Italia, Grecia, Polonia, Franța, Anglia, Olanda și Egipt.

Citeva expoziții individuale reprezentative: Gyula: 1957, 1969, 1975, 1980; Budapesta: 1963, 1972; Zrenjanin (Iugoslavia): 1973; Békéscsaba: 1982.

Premii și distincții:
Placheta „Munkácsy" a Sfatului județean Békéscsaba – 1963.
Placheta memorială „Koszta József" la Hódmezővásárhely în 1970.
Distincția „Pentru cultura socialistă" in anii 1971 și 1977.
Medalia de aur al „Ordinului muncii" în 1980.
Diploma de bronz al Bienalei de peisagistică în 1982 (Hatvan).

„După terminarea studiilor, reîntorcindu-mă in patrie m-am stabilit la Giula. De atunci trăiesc și creez aici. Firul care mă leagă de acest oraș e puternic: apropierea părinților, amintirile copilăriei, liniștea odihnitoare a orașului, omul din Cimpie, frumusețea dătătoare de puteri a peisajului. E bine să trăiești aici.

Iubesc oamenii, „dintotdeauna mi-au plăcut chipurile, am căutat să găsesc pe fețele oamenilor urmele, semnele pe care le-a întipărit soarta, suferința și ăuioșia pe ele", fețele oamenilor pe care îi salut zi de zi ca prieteni sau cunoscuți, căci gîndurile, bucuriile noastre sînt comune. În lucrările mele încerc să-i prezint cu sentimente curate, în varietatea bogată a culorilor și formelor. Pentru că dacă o dată am luat penelul în mînă mă obligă nu numai numele, ci și bogata moștenire spirituală."

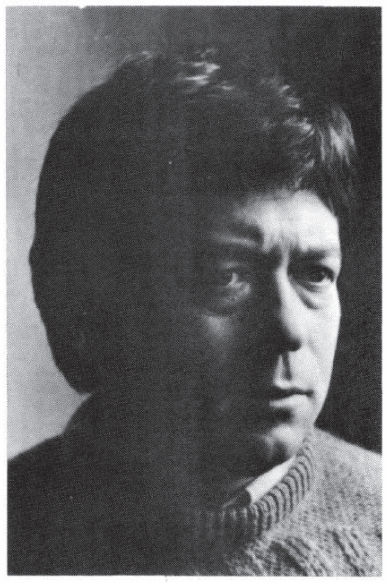
KOHÁN GYÖRGY (1910–1966)

„În fața călătorului pribeag, singuratic – dacă poetul sau pictorul e necunoscut, peisaje modeste, orașe, sate, cimitire, zone geografice și chipurile ce se imbină cu ele se pot dezvălui cu trăsăturile lor caracteristice cele mai intime.

Pe cîți artiști i-a ridicat din anonimat istoria artelor, cite plaiuri, cite epoci s-au născut, zămislite din imaginația unor stări sufletești artistice, alcătuind opere integre, cu forțe simbolice, chiar dacă mai puțin definite în spațiu și timp, totuși veșnic valabile! (. . .)

Probabil că la noi deosebirile de profil dintre oraș și sat sînt mai puternice, mai cu seamă în Cimpie – față de țările occidentale sau de miazănoapte. Și cine se desprinde de aici, iar mai tîrziu se exprimă în tonalități grave, europene, în vocabularul artistic al aceluia se ascund mijloace expresive de forță păgînă, barbară. Faptul il dovedesc mai cu seamă tradițiile artistice populare, forma caracteristică lapidară, concentrată, a muzicii, poeziei și picturii noastre populare, a expresivității acesteia. (. . .)

Kohán György duce în cea mai ascunsă intimitate sufletească, în sanctuarul sentimentelor sale pe acei inițiați, în ai căror inimă s-a înrădăcinat o dată pentru totdeauna evlavia și admirația față de spiritul uman și față de măreția naturii, în ai căror suflet zvonește dangătul clopotelor paștelor faustiene, in învălmășeala indoielilor și a realităților. (. . .)

ȘTEFAN OROIAN

S-a născut în 1947 la Bătania.
La Școala superioară pedagogică din Seghedin a obținut diploma de profesor de specialitatea română-desen. În prezent este colaborator al săptămînalului „Foaia noastră".

„Fărîma adusă de acasă a găsit cu adevărat pămînt fertil la Seghedin. Astfel acest oraș a devenit pentru mine una dintre stațiile cele mai importante din viața mea, izvorul multor bucurii mărunte. Meșter mi-a fost Vinkler László. De la dinsul am învățat desenul și crezul în dezvoltarea continuă a valorilor.

Reducerea formelor, marile întîlniri, adeziunea artistică, strădaniile temporale și speranțe vagi oferă cadrul „erorilor" mele artistice giulane de azi."

Depunere de coroane la mormântul pictorului Gh. Cohan

Cu scopul de a transmite tinerelor generații valorile culturale ale românilor din Ungaria, Autoguvernarea Românească din Jula a organizat în preajma zilei de naștere a pictorului Gheorghe Cohan (22 februarie 1910–16 decembrie 1966) o festivitate de depunere de coroane la mormântul artistului, aflat în cimitirul din Orașul Mare Românesc din Jula. După cum ne-a informat președintele *Vasile Sucigan*, organizația pe care o conduce dorește să pună un accent tot mai mare pe întărirea identității românilor din Jula, prin acordarea unei atenții sporite pentru tinerele generații. Tocmai din acest motiv, la recenta festivitate i-au invitat să li se alăture elevi din clasa a 10 a Liceului „N. Bălcescu", cărora li s-a prezentat pe scurt viața și activitatea pictorului de origine română, Gheorghe Cohan. **E.Ș.**

Copii din Micherechi în pelerinaj în România

Un grup de 14 elevi de la școala generală din Micherechi, care frecventează orele de religie ortodoxă, au participat între 21–23 februarie, la un pelerinaj în România. La pelerinajul, efectuat cu binecuvântarea PS Episcop *Siluan*, tinerii au fost însoțiți de părintele protosinghel *Visarion Tuderici*, Secretar Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria și profesor de religie la școala generală din Micherechi și *Ana Ruja*, director al școlii din Micherechi.

Chiar pe 21 februarie, de Ziua Internațională a Limbii Materne, grupul de copii și însoțitorii lor au pornit dimineața spre căutare de lăcașuri duhovnicești din România și, bineînțeles, în căutare de zăpadă. Astfel, în prima zi au vizitat Mănăstirea Crișan, din Episcopia Devei și Hunedoarei, unde călugării de aici i-au întâmpinat cu o masă copioasă. Apoi au plecat spre mănăstirea de maici de la Nocrich, din Arhiepiscopia Sibiului. După vizita la cea de-a doua mănăstire, grupul s-a îndreptat spre orașul Victoria, unde au fost cazați în cele două nopți pe care le-au petrecut în pelerinaj.

Bucurându-se de o vreme însorită, a doua zi, sâmbăta, pelerinii au vizitat Mănăstirea Sâmbăta de Sus, ctitorie a Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu, și mănăstirea Cârțișoara de la poalele Munților Făgăraș.

Apoi, în căutarea zăpezii, au urcat pe Transfăgărășan, până la Cascada Bâlea, unde copiii s-au bucurat din belșug de zăpadă.

Duminică, a treia zi a pelerinajului au participat cu toții la Sfânta Liturghie de la biserica Sfinții Împărați Constantin și Elena din Victoria, după care au pornit spre casă cu bucurie și dor după locurile acelea minunate care le-au încărcat sufletele de duhovnicie, ne-a mărturisit pr. Visarion Tuderici, conducătorul grupului.

Această mică excursie în țara mamă, organizată pentru elevii români din Micherechi a reprezentat un prilej de bucurie, de învățare, dar și de relaxare și de atașare mai profundă față de valorile strămoșești. La realizarea acestui pelerinaj au contribuit Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Școala Generală Română și Primăria localității Micherechi.

A.B.

Cristi Puiu, premiu pentru cel mai bun regizor la secțiunea „Encounters” a Festivalului de film de la Berlin

Cristi Puiu a primit sâmbătă, 29 februarie, premiul pentru cel mai bun regizor la secțiunea „Encounters” a Festivalului de la Berlin 2020, pentru pelicula „Malmkrog”.

„Encounters” este o secțiune introdusă de anul acesta la Berlinală, care se află la cea de-a 70-a ediție. „Malmkrog”, al șaselea lungmetraj al lui Cristi Puiu, a deschis noua secțiune a Berlinalei.

Filmul este o producție România, Serbia, Elveția, Suedia, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord și are o durată de 200 de minute. În secţiunea „Encounters” au mai fost selectate filme din țări ca SUA, Argentina, Norvegia, Germania și Portugalia, în total 14 producții din întreaga lume.

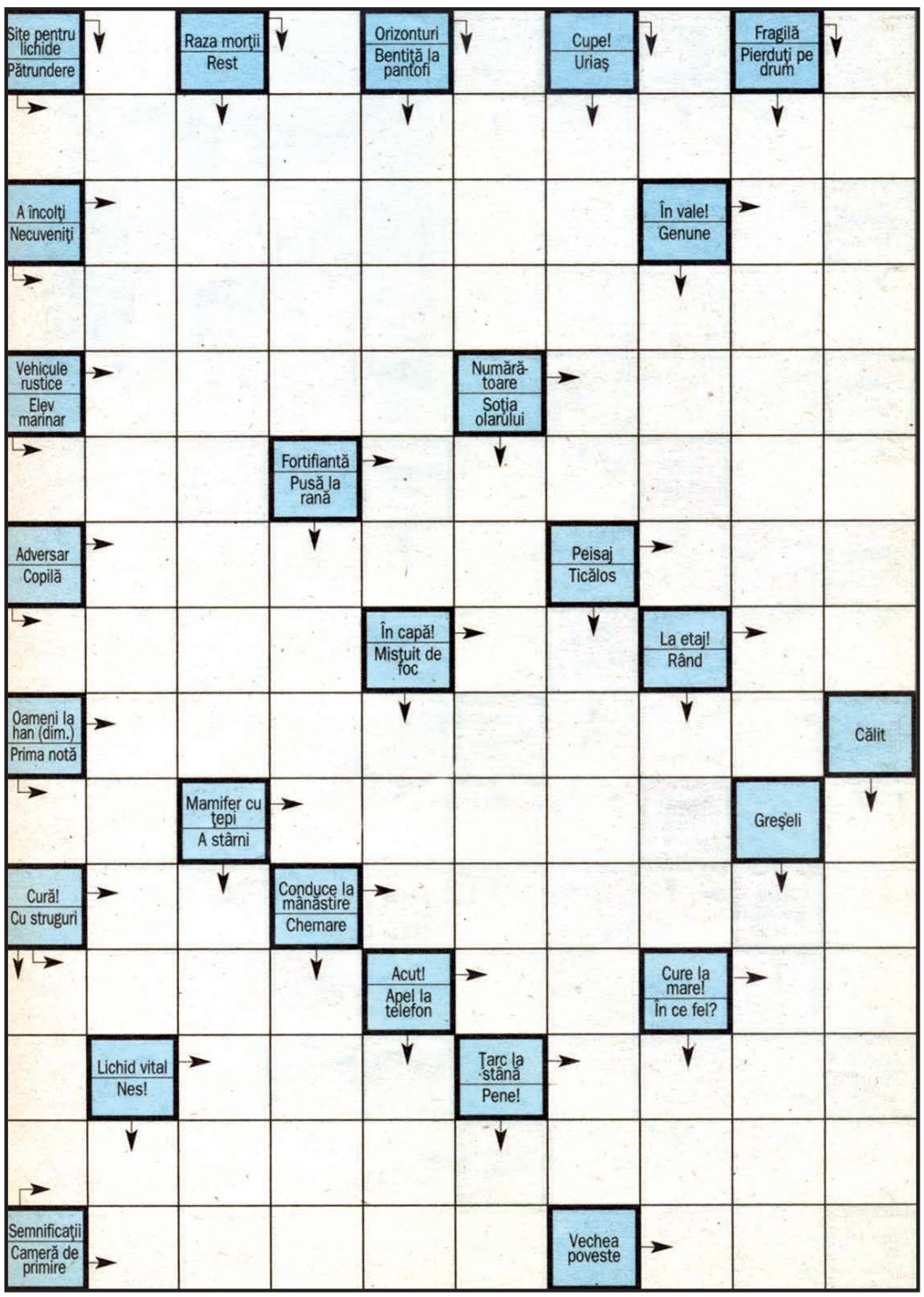

Este pentru a doua oară când prestigiosul festival de la Berlin îi acordă regizorului român recunoașterea internațională, după Ursul de Aur primit pentru scurtmetraj în 2014.

Presa internațională lăudase „Malmkrog”, după premiera de la Belin: „O dramă de epocă cerebrală care îți rămâne în minte”, „Un film de o seriozitate aproape intimidantă”, „O capodoperă plină de intensitate”, au apreciat criticii. „Un film european uriaș, de-a dreptul eroic”, l-a descris presa internațională.

Integramă

FORME

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

Glume

Bunica proaspăt tunsă își întreabă nepoțelul:
– Nepoate, nu-i așa că tunsă scurt bunica ta nu mai pare babă?
La care nepotul:
– Așa-i. Acum pare moș!

Sir: – John, mută, te rog, pianul din sufragerie, în bibliotecă!
John: – Imediat, Sir! Să mai iau ceva și în cealaltă mână?

Soția, nervoasă din cauza soțului care aruncă ciorapii peste tot, îl ia la rost:
– De ce sunt aruncați, din nou, ciorapii prin toată casa?
– Pentru că este o nouă promoție: dacă strângi 10 perechi, vei primi bani pentru cosmetice!

O femeie în vârstă se duce la preot să se spovedească:
– Părinte, Ion a lu' vecinu' m-a luat într-o bună zi și m-a târât într-o căpiță, de unde nu m-a lăsat câteva ore.
– Cum să facă așa ceva cu o femeie în vârstă ca tine!?
– Nu acum, a fost acum vreo cincizeci de ani.
– Atunci de ce te spovedești tocmai acum?
– Părinte, nici nu știți cât de bine este să-mi amintesc!

La un moment dat, soția își sună soțul:
– Scumpule, ai o problemă.
– Dar ce s-a întâmplat?
– Am intrat cu mașina într-un Mercedes, și i-am propus proprietarului să-i achit paguba în natură.
– Bun, și care-i problema mea?
– Problema este a ta, pentru că proprietarul este gay.

Dezlegarea integramei din numărul anterior

Bazin: S; D; PICOL; MOMI; CALIC; NENE; ODGON; A; I; II; TIRAJE; SCALAMBE; X; OLE; AURIE; AS; MISS; NM; T; YEN; TAMP; UDA; EDICUL; ORALI; AIA; OAZE; AGRAR; RIDICA; TI.

RECOMANDĂRILE NOASTRE

– lectură, teatru, film, internet

Lectură

Luminița Marcu: La noi dacii se luptă și astăzi cu romanii
Portret de țară

„Nu e de ajuns să te indignezi. Nu e de ajuns să vrei să spui lucrurilor pe nume. Trebuie să poți face rost de cuvintele indignării, să găsești cuvintele adevărului aruncat în față. Eseurile din acest «portret de țară» nu sunt exerciții de stil, ci sunt mânie stilizată, o demonstrație de cum poate fi mânată imprecația în țarcul cuvintelor. De cum poate fi mânuită limba la care visa Cioran, ale cărei cuvinte, «ca niște pumni, ar zdrobi fălcile». Răfuiala autoarei cu istoria noastră începe de la anul 2012 încoace. Cuvintele de erinie înfuriată și rănită din iubire de țară ale Luminiței Marcu «zdrobesc fălcile» lichelelor de toate culorile și mai ales, mai ales, ale confraților care, prostituându-și cuvintele, au ajuns să slujească toate abjecțiile politice ale septenalului românesc 2012–2019. Se va căi vreunul dintre ei citind aceste pagini? Sigur, nu. Dar important este că, în lumea noastră în care realitatea încape tot mai greu în cuvinte, se ridică o voce nouă, răspicată și limpede. Frumoasă ca aria Donnei Anna din Don Giovanni, în care țipătul de indignare se transformă în muzică.“ – GABRIEL LIICEANU

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor din Ungaria

9 MARTIE (Szabó Zsolt)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

10 MARTIE (Adam Bauer)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Leacuri și credințe / Gabriela Rusu Păsărin 17.30: Femei celebre – Marieta Gavra 17.45: Legendele Banatului 17.55: Încheiere

11 MARTIE (Ștefan Crâsta)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

12 MARTIE (Tiberiu Boca)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

13 MARTIE (Szabó Zsolt)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

14 MARTIE (Adam Bauer)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: Reportaje, interviuri 17.00: De dor și drag - emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă /Radio Timișoara 117.55: Încheiere

15 MARTIE (Szabó Zsolt)
16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ – EMISIUNE RADIOFONICĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de **873 kHz** și **1188 kHz**. Pe internet la adresa: http://www.mediaklikk.hu (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa http://www.mediaklikk.hu/musor/roman

Contact:
MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la **e-FOAIA** la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foii” tipărite. Cititorii „E-Foii” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. **„E-Foaia”** este realizată în format **PDF** și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la **„E-Foaia”**:
3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline
Dicționare ale limbii române

DIFEREND, *diferende*, s. n. Deosebire de păreri între două sau mai multe persoane, state etc.; neînțelegere, dezacord. – Din fr. **différend.**

UMOR

ecranul nostru

miercuri, 11 martie, Duna TV, ora 7.15
miercuri, 11 martie, Duna World, ora 13.50

Balul românesc cu merinde de la Aletea, cu anii și deceniile, a devenit un eveniment cultural și distractiv, care atrage nu numai localnicii, ci și mulți oaspeți care sosesc chiar de la sute de kilometri de orașul bichișean. În emisiunea în limba română veți vedea o relatare spectaculoasă de la această petrecere renumită și una despre Mărțișorul sărbătorit la Casa de Cultură de la Chitighaz, în organizarea Consulatului General al României la Jula și a Școlii Generale Bilingve Române de la Chitighaz.
Realizator: **Ștefan Crâsta**

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)
5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)
5700 Jula, str. Eminescu nr. 1
Tel./fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Gheorghe Cozma
E-mail: atru@globonet.hu
Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României
1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență:
(+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răniri, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: Marius Lazurcă
Website: http://budapesta.mae.ro/
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României
6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431,
(+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență:
(+36 30) 6777 980
Consul general: Daniel Banu
Website: http://szeged.mae.ro
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României
5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență:
(+36-30) 635-7181
Consul general:
Florin Trandafir Vasiloni
Website: http://gyula.mae.ro/
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României la Budapesta
1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693
Director: Simona Tănăsescu
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României la Budapesta – filiala Seghedin
6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria
5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare și Informare al AȚRU
5700 Jula, str. Sáros nr. 17
Director: Mariana Negreu Vetró
E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

În jur de 200 de români din Jula și împrejurimi s-au adunat să umple cârnați și să alunge iarna

Cârnații au fost doar un pretext – am putea spune văzând voia bună și atmosfera plăcută care a dominat la evenimentul din sâmbăta trecută, 29 februarie, când la invitația Autoguvernării Românești din Jula au sosit, la Centrul Cultural Românesc, în jur de 200 de români din oraș și împrejurimi.

„Ne bucurăm nespus de mult că au răspuns invitației noastre 11 echipe, care au sosit nu doar din Jula, ci și din localitățile din apropiere unde trăiesc români, cum sunt Aletea, Chitighaz și Micherechi. Ne-am adunat în număr neașteptat de mare și suntem convinși că mirosul de cârnați o să-i atragă și pe alții să ni se alăture azi, să alungăm împreună iarna, în așteptarea unei primăveri frumoase", a spus în deschiderea evenimentului, *Vasile Sucigan*, președintele Autoguvernării Românești din Jula care s-a arătat foarte mulțumit că la prima ediție a concursului de preparat cârnați au răspuns pozitiv așa de mulți. „Suntem recunoscători conducerii Liceului Românesc, doamnei director Maria Gurzău Czeglédi, că ne-a asigurat acest loc perfect la Centrul Cultural Românesc pentru întâlnirea de azi", a menționat președintele.

Vasile Sucigan ne-a declarat că ideea unui astfel de eveniment a apărut din necesitatea de a-i apropia pe românii din diferitele comunități locale, iar acum în prag de Postul Paștilor a fost momentul potrivit. La concurs s-au înscris 11 echipe, cele mai multe din Jula, dar au sosit și români din Micherechi, Chitighaz și Aletea. Fiecare echipă a adus rețete proprii. Organizatorii au asigurat pentru fiecare echipă carnea și mațele, dar condimentele și alte secrete au trebuit aduse de către fiecare în parte.

În timpul preparării cârnaților, atmosfera plăcută a fost asigurată de muzică românească, dar și de prăjituri, mici gustări și băuturi aduse de concurenți.

Concursul – care, de fapt, nu a fost un concurs adevărat, deoarece câștigători au fost toți cei care s-au simțit bine în această zi – a avut un juriu alcătuit din consulul general *Florin Vasiloni*, *Mihai Stoica* și *Mihai Mohári*. Şase echipe – câte două la fiecare clasament – au primit premii ale organizatorilor.

E.Ș.

FOAIA românească
6 martie
2020
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI". Director, redactor-șef: **Eva Șimon**. Redactor, reporter: **Anca Liana Becan**. Tehnoredactor: **Ioan Nyisztor**. Editura și redacția: **5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95.** Telefon: **(66) 463-152, 361-789**, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2020: **3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți.** Publicația apare cu sprijin de la Cancelaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).